

در این میان برخی کارشناسان از این می‌گویند که ضابطه‌مند کردن کانال‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی فعالیت رسانه‌ای دارند هرچند صحیح است، اما کار ساده و آسانی نیست.

دکتر علیرضا چابک‌رو، استاد و پژوهشگر ارتباطات نیز در گفت‌وگو با جام‌جم می‌افزاید: در شبکه‌های اجتماعی حجم قابل توجهی از اخبار منتقل می‌شود. بخشی از این اخبار از سوی کانال‌هایی است که به خبرگزاری‌ها و سایت‌های شناخته شده تعلق دارد، اما هستند کانال‌هایی که نمی‌توان به محتواهایی که از سوی آنها تولید می‌شود اطمینان داشت؛ زیرا مشخص نیست چه شخص یا اشخاصی آن را اداره می‌کند.

آن‌طور که چابک‌رو می‌گوید در کانال و شبکه‌های غیررسمی اطلاع‌رسانی در فضای مجازی دروازه‌بانی خبر صورت نمی‌گیرد، بنابراین نمی‌توان از صحت و سقم خبر اطمینان پیدا کرد.

به زعم کارشناسان، ضابطه‌مند کردن کانال‌های خبری ایجاد شده در فضای مجازی دشوار است، چون اگر گرداننده آنها نیز شناسایی شود، آنها می‌توانند خیلی آسان گروه جدیدی بسازند و فعالیت شان را از سر بگیرند.

محتوای گمشده

به نظر می‌رسد بخشی از این که فضا برای شیوع شایعه در دنیای سایبر مهیاست، کم کاری رسانه‌های رسمی در کشور است، چراکه آنها آن‌طور که باید در تولید محتوا جدی نیستند و ترجیح می‌دهند اخبار موجود را بازنشر دهند.

چابک‌رو با تأیید این مساله عنوان می‌کند: وقتی رسانه‌های رسمی نتوانند محتوای مناسب تولید کنند نیاز مخاطب را بدرستی برآورده نمی‌کنند در نتیجه بستر برای فعالیت کانال‌ها و شبکه‌های غیررسمی اطلاع‌رسانی فراهم می‌شود.

مساله دیگری که باید به آن توجه شود هدایت محتواهای تولید شده است، چراکه اگر در مسیر درستی منتشر نشوند تأثیر چندانی نخواهند داشت.

افزون بر این کارشناسان معتقدند پایین بودن سواد رسانه‌ای در کشور نیز دلیل دیگری بر استقبال شهروندان از کانال‌های خبری نامعتبر در فضای مجازی است؛ زیرا افراد بدرستی نمی‌دانند برای کسب اطلاعات معتبر باید به چه سایت یا کانال‌هایی رجوع کنند.

فضای شفاف علیه هنجارشکنان

عزیز نجف‌پور، پژوهشگر و کارشناس فضای مجازی اعتقاد دارد اگر فضای مجازی شفاف و قانونمند باشد، هنجارشکنان فرصت کمتری برای جولان دادن پیدا می‌کنند. آن‌طور که او توضیح می‌دهد اولین اقدام برای رسیدن به این هدف نیز این است که افرادی که در شبکه‌های اجتماعی مانند تلگرام کانال خبری ایجاد می‌کنند، شناخته شوند.

به گفته او، تنها به این شکل می‌توان فضای مجازی را برای توده مردم امن کرد و مانع فعالیت عده‌ای شد که آب گل‌آلود را فرصتی می‌دانند برای تخریب اشخاص و شایعه‌پراکنی.

مهدی آیینی

گروه جامعه